

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพ CQI (Service Plan สาขาแพทย์แผนไทย)

ชื่อเรื่อง	ข้อหายคลายปวดด้วยโบลานและฤชี่ัดตตน	
ประเภทที่ต้องการเข้าประกวด	CQI ประเภท Service Plan สาขาแพทย์แผนไทย	
ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ	นางณัฐนิชา สมบูรณ์สร้าง	แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ
หน่วยงาน	กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและทางแพทย์ทางเลือก	
	sofee_noi@hotmail.com	โทร.๐๓๘-๕๖๐๓๓๓ ต่อ ๕๗๐๐-๒
ชื่อทีมร่วม	นายปรมิินทร์ โคตรทอง	แพทย์แผนไทย
บทนำ		

ปัจจุบันการเจ็บป่วยของผู้ป่วยภาวะนิ้วล็อก หรือภาวะปลอกหุ้มเอ็นอักเสบ (Trigger & Trigger Thumb) เป็นโรคเกี่ยวกับกระดูกและกล้ามเนื้อ พบได้ในทุกเพศทุกวัย แต่โดยมากจะพบในเพศหญิง อายุ ๔๕ ปีขึ้นไป และสามารถเกิดได้กับทุกนิ้ว เมื่อเกิดนิ้วล็อกจะไม่สามารถกลับมาใช้งานของมือได้เต็ม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะจะเจ็บปวดไม่สามารถหยิบจับอะไรได้สะดวก โดยเริ่มแรกจะมีอาการเจ็บโคนนิ้วมือนั้น ๆ (Metacarpophalangeal joint) นิ้วที่เป็นจะมีอาการเคลื่อนไหวผิดปกติผู้ป่วยจะมีอาการนิ้วงอ สะดุด มักจะไต่ยิบเสียงดังก็กเวลาเหยียดนิ้ว ปวดมากขึ้นเวลางอและเหยียดนิ้ว ต่อมาจะรุนแรงมากขึ้น จนเกิดอาการล็อก อยู่ในท่างอติดขัดไม่สามารถเหยียดนิ้วออกได้เอง ต้องใช้มืออีกข้างมาช่วยแกะ ถ้าพยายามจะงอหรือเหยียดนิ้วมือจะมีอาการเจ็บปวดมาก เป็นหนึ่งในกลุ่มโรคออฟฟิศซินโดรม เป็นภาวะที่มีสาเหตุเกิดจากการหนาตัวขึ้นของปลอกหุ้มเส้นเอ็นที่หนาขึ้นบริเวณฐานของนิ้วมือ ทำให้เส้นเอ็นเคลื่อนผ่านปลอกหุ้มเส้นเอ็นที่หนาขึ้นนี้ด้วยความยากลำบากมีการเสียดสีทำให้เกิดอาการปวดหรือติดล็อกได้ เมื่อเป็นอาจจะไม่เป็นอันตรายถึงชีวิตแต่สร้างความเจ็บปวดและความยากลำบากในการดำรงชีวิต หากปล่อยทิ้งไว้ นิ้วอาจแข็งไม่สามารถงอลงหรือเหยียดขึ้น เนื่องจากพังผืดรอบข้อต่อของนิ้วจะแข็ง ทำให้มือพิการได้ อาจเปลี่ยนรูปเป็นโก่งงอ บวม เอียง นิ้วเกยกัน อาการของโรคนี้แบ่งเป็น ๔ ระยะคือ **ระยะแรก** มีอาการปวดเป็นอาการหลัก โดยจะมีอาการปวดบริเวณโคนนิ้วมือ จะมีอาการปวดมากขึ้น ถ้าเอานิ้วกดบริเวณฐานนิ้วมือนั้นด้านหน้า แต่ยังไม่มีการติดสะกด **ระยะที่สอง** มีอาการสะกด (triggering) เป็นอาการหลัก แต่อาการปวดก็มักจะเพิ่มมากขึ้นด้วย เวลาขยับนิ้วงอและเหยียดนิ้ว จะมีการสะกดจนรู้สึกได้ **ระยะที่สาม** มีอาการติดล็อกเป็นอาการหลัก โดยเมื่อนิ้วลงไปแล้วจะติดล็อกจนไม่สามารถเหยียดนิ้วออกเองได้ ต้องเอามืออีกข้างมาช่วยแกะ หรือ อาจมีอาการมากขึ้นจนไม่สามารถงอนิ้วลงได้เอง **ระยะที่สี่** มีการอักเสบบวมมาก จนนิ้วบวมติดอยู่ในท่างอเล็กน้อย ไม่สามารถเหยียดให้ตรงได้ ถ้าใช้มือมาช่วยเหยียดจะปวดมาก แนวทางในการรักษาของแพทย์แผนปัจจุบันมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของอาการ เช่น ให้น้ำยาลดการปวดและยาลดการอักเสบ ให้พักการใช้งานของมือ การทำกายภาพบำบัด เช่น แช่น้ำอุ่น แช่พาราฟิน จะบรรเทาอาการปวดได้บ้าง ถ้าเป็นรุนแรงมากขึ้นแพทย์อาจให้การรักษาโดยฉีดยา Steroid เข้าปลอกหุ้มเอ็นเพื่อลดการอักเสบ แต่ถ้านิ้วล็อกติด เกิดพังผืดหนาตัวมากการฉีดยาจะไม่ได้ผล และอาจกลับมาเป็นใหม่ อาจรักษาด้วยการผ่าตัดเพื่อขยายปลอกหุ้มเอ็นส่วนแรก การป้องกันการกลับเป็นซ้ำ คือ หลีกเลี่ยงกิจกรรมใช้มือเปล่าในการทำงานให้ใช้เครื่องทุ่นแรงแทน หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุมากระแทกโดยตรงกับฝ่ามือ และนิ้ว บริหารนิ้วมือฝ่ามือด้วยท่างอนิ้วเหยียดนิ้วมือและพักมือเมื่อทำงานนานๆ การรักษาแบบแพทย์แผนไทยซึ่งมีองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ และพื้นบ้านนั้นรักษาโดยการนวด และประคบด้วยสมุนไพร และแนะนำให้มีการออกกำลังกาย โดยการยืดเหยียดกล้ามเนื้อเส้นเอ็น (ภารณี ฤกษ์เย็น และสุริยา ลือนาม, ๒๕๕๗)

ในโรงพยาบาลพนสนิม มีผู้ป่วยมารับการรักษาด้วยอาการนิ้วล็อกที่ผู้ป่วยนอก (Trigger Finger) ปี ๒๕๕๘ -๒๕๖๐ มีจำนวน ๘๒ ,๑๕๖ และ๑๘๕ ราย ตามลำดับ ซึ่งได้รับการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบันโดย

การรักษาด้วยยา การฉีดยา และการผ่าตัด และรับบริการที่คลินิกแพทย์แผนไทย ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐ มีจำนวน ๒๔,๓๕ และ ๕๕ รายตามลำดับ(ข้อมูลเฉพาะเบียนโรงพยาบาลพนสนิมคม) ผู้ป่วยได้รับการรักษาโดยการนวด และการประคบ นวดติดตามการรักษา ๒ ครั้ง/สัปดาห์ ภายใน ๑ เดือน ปี ๖๐ พบอัตราการกลับมารักษาซ้ำ ร้อยละ ๒๐ (๑๑/๕๕) จึงสนใจในการแก้ไขการกลับมารักษาซ้ำ ได้มีโอกาสเรียนรู้การนำไปสถานเพื่อเป็นอุปกรณ์ในการตั้งนิ้วช่วยมารักษาผู้ป่วยนิ้วล็อก จำนวน ๑๕ คน โดยใช้ร่วมกับการนวด ประคบทำให้ลดอาการปวดได้โดยไม่ต้องใช้ยา ซึ่งศึกษาโดย นางเคลือวัลย์ สาระกุล แพทย์แผนไทย โรงพยาบาลสนามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา ในงานมหกรรมสมุนไพร ระดับภาคที่จังหวัดปราจีนบุรีปี ๒๕๕๗ คุณสมบัติเด่นของไบลานคือ มีความเหนียว เรียบบาง ทนทาน มีความยืดหยุ่นได้ดี สามารถติดกับนิ้ว เป็นวัสดุจากธรรมชาติที่ไม่เป็นอันตรายต่อนิ้วมือ จึงมีการประชุมเพื่อศึกษาหาแนวทางในการรักษาผู้ป่วยกลุ่มนี้ โดยการนำการบริหารด้วยท่าฤๅษีตัดตน เลือกท่าที่สามารถยืดเหยียดกล้ามเนื้อแขน ข้อมือ นิ้วมือได้ วิธีการบริหารนิ้วช่วยด้วยจึงจะสามารถช่วยในการรักษา ระยะยาวได้ ป้องกันการกลับมาเป็นซ้ำ จึงได้ทำการศึกษาการใช้ไบลานถ้ร่วมกับกายบริหารท่าฤๅษีตัดตน (ท่าฤๅษีตัดตนที่ประยุกต์จาก ตัดตนแก้ลมในแขน) ในผู้ป่วยที่มีอาการของนิ้วล็อก ระยะที่ ๑-๓ เพื่อช่วยลดอาการปวดนิ้ว และทำให้กล้ามเนื้อคลายตัว

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาการใช้ไบลานสานและท่ากายบริหารฤๅษีตัดตนรักษาอาการนิ้วล็อกลดอาการปวดนิ้วและทำให้กล้ามเนื้อคลายตัว
๒. ลดอัตราการกลับมารักษาซ้ำ (เป้าหมาย < ร้อยละ ๑๐)

กลุ่มเป้าหมาย

๑. ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่คลินิกการแพทย์แผนไทยที่มีอาการทั้ง ๓ ระยะ จำนวน ๓๐ คน ได้รับการ
๒. นวดรักษา และประคบสมุนไพร โดยความสมัครใจ ไม่เคยใช้ยาหรือรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบันมาก่อน และผู้ป่วยไม่มีบาดแผลที่นิ้ว

ระยะเวลาในการดำเนินงาน เดือน มกราคม ๒๕๖๐ – ธันวาคม ๒๕๖๑ (๑ ปี)

กิจกรรมการพัฒนา

๑. ทบทวนการดูแลผู้ป่วยที่กลับมารักษาซ้ำ และวิเคราะห์ ปัญหา สาเหตุ วางแผนพัฒนาการดูแล
๒. ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการ เพื่อกำหนดรูปแบบในการรักษาผู้ป่วยที่มีภาวะนิ้วล็อกโดยการบูรณาการใช้ไบลานร่วมกับกายบริหารท่าฤๅษีตัดตน (ท่าฤๅษีตัดตนที่ประยุกต์จาก ตัดตนแก้ลมในแขน)
๓. ประสานงานกับเจ้าอาวาสวัดใต้ต้นลาน ต.ไร่หลักทอง (ซึ่งเป็นวัดเก่าในสมัยรัชกาลที่ ๓ มีเจดีย์กลางน้ำเก่าแก่ที่ยังคงอนุรักษ์ไว้จนถึงทุกวันนี้ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองพนสนิมคมแห่งหนึ่ง ที่สำคัญคือ เป็นแห่งเดียวที่มีต้นลานในเมืองพนสนิมคม) เพื่อซื้อไบลาน
๔. แพทย์แผนไทยฝึกसानไบลาน (ที่เรียกว่างูงับขยับข้อ ซึ่งคิดค้นโดย นางวนิดา โพธิ์ตุ่น อสม อ. สารภี จ. เชียงใหม่) จนมีความชำนาญแล้วนำมาสอนแม่บ้าน และเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถसानไบลานได้ทุกคน ทำให้มีเจ้าหน้าที่ที่सानไบลานได้เพิ่มจาก ๑ คน เป็น ๒๘ คน
๕. วิธีการรักษา
  - ๕.๑ เจ้าหน้าที่แพทย์แผนไทยคัดกรองผู้ป่วยที่มีภาวะนิ้วล็อก ส่งพบแพทย์แผนไทยเพื่อประเมินระยะและอาการของโรค และระดับความปวด (Pain scale)
  - ๕.๒ ให้ข้อมูลและแผนการรักษาแก่ผู้ป่วย
  - ๕.๓ นำไบลานสานให้เข้ากับนิ้วของผู้ป่วยสวมไว้ โดยการสอนให้ผู้ป่วยตั้ง ยืดไบลานให้ตึง นับ๑-๓ แล้วปล่อย จะสังเกตได้ว่า นิ้วจะมีการกระตุกเหมือนหัวใจเต้น รอนจนกว่าจึงหวะแต่นิ้วจะเบาและหายไประมาณ ๑๐-๑๕ นาที ทำ ๖-๑๐ ครั้ง/รอบ เมื่อต้องการจะถอดออกก็สามารถดึงอุปกรณ์

บริหารนิ้วมือเข้าหาโคนนิ้ว และค่อยๆถอดนิ้วออก ให้ทำวันละ ๒ ครั้ง เช้า เย็น ภายใน ๔ สัปดาห์
ติดตามประเมินผลจากการนัดหมายที่คลินิกแพทย์แผนไทย

๕.๔ สอนท่าบริหารฤาษีตัดตน (ท่าฤาษีตัดตนที่ประยุกต์จาก ตัดตนแก้ลมในแขน) ให้ผู้ป่วยทำและ
ประเมินว่าทำถูกต้อง ให้กลับไปทำที่บ้านวันละ ๒ ครั้ง เช้า เย็น ทำ ๖-๑๐ ครั้ง/รอบ ประโยชน์ทำนี้
เป็นการบริหารส่วนแขน ข้อมือ และนิ้วมือ

ท่าบริหาร

1. ยื่นแขนข้างที่นิ้วล็อกไปด้านหน้า ให้อยู่ในระดับเดียวกับกับหัวไหล่ ใช้มืออีกข้างจับนิ้วข้างที่นิ้วล็อก
ให้ฝ่ามือตั้งขึ้น แล้วออกแรงดึงเข้าหาลำตัวจากนั้นสุดลมหายใจเข้าให้ลึกที่สุด กลั้นลมหายใจไว้สักครู่
ผ่อนลมหายใจออกพร้อมกับปล่อยมือข้างที่จับไว้ กางนิ้วมือข้างที่นิ้วล็อกออกให้เต็มที่ กรีดนิ้วมือหรือ
พับนิ้วมือลงทีละนิ้วจนครบ หักข้อมือลงและลดมือมาไว้ข้างลำตัว

2. ให้แผ่นพับ “ ภูมิปัญญาช่วยคลายหายปวดจากนิ้วล็อกด้วยโยโย่และบริหารท่าฤาษีตัดตน ” และ
แผ่นพับ “ ภูมิปัญญาช่วยคลายหายปวดจากนิ้วล็อก ” ไปศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม
3. นัดติดตามอาการ ๒ ครั้ง/สัปดาห์ ภายใน ๑ เดือน ประเมินผลสัปดาห์ที่ ๔
๔. กรณีที่อาการไม่ดีขึ้น ส่งต่อปรึกษาแพทย์แผนปัจจุบัน
๕. ประเมินผลจากข้อมูลในเวชระเบียนในระบบ Hos- XP และนำมาบันทึกข้อมูลในแบบเก็บรวบรวม
ข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษา

ผลการดำเนินการ

1. ผู้ป่วยที่มีภาวะนิ้วล็อก จำนวน ๓๐ รายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ ๖๐ (๑๘ ราย) รองลงมาคือ
เพศชาย ร้อยละ ๔๐ (๑๒ ราย) พบในกลุ่มอายุเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ กลุ่มอายุ ๕๑-๖๐ ปี
ร้อยละ ๔๐ (๑๒ ราย) รองลงมา กลุ่มอายุ ๔๑-๕๐ ปี ร้อยละ ๒๖.๗ (๘ ราย) รองลงมา กลุ่มอายุ ๖๑ ปี ขึ้น ไป
ร้อยละ ๒๐ (๖ ราย) รองลงมา กลุ่มอายุ ๒๑-๓๐ ปี (๒ ราย) และ ๓๑-๔๐ ปี (๒ ราย) ร้อยละ ๖.๗ อาการ
ของโรคเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ระยะ ๒ ร้อยละ ๖๐ (๑๘ ราย) ระยะ ๓ ร้อยละ ๓๐ (๙ ราย) ระยะ
๑ ร้อยละ ๑๐ (๓ ราย) (ดังตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ จำนวน และร้อยละ ผู้ป่วยที่มีภาวะนิ้วล็อก จำแนกตามเพศ และอาการของโรค

ช่วงอายุ	เพศ		ร้อยละ	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒	ระยะที่ ๓	ระยะที่ ๔
	ชาย	หญิง					
๐-๒๐ ปี	-	-	-	-	-	-	-
๒๑-๓๐ ปี	๑	๑	๖.๗	-	๑	๑	-
๓๑-๔๐ ปี	-	๒	๖.๗	-	๒	๐	-
๔๑-๕๐ ปี	๔	๔	๒๖.๖	๑	๕	๒	-
๕๑-๖๐ ปี	๕	๗	๔๐	๑	๗	๔	-
๖๑ปีขึ้นไป	๔	๒	๒๐	๑	๓	๒	-
จำนวน	๑๒	๑๘	๓๐	๓	๑๘	๙	๐
ร้อยละ	๔๐	๖๐	๑๐๐	๑๐	๖๐	๓๐	๐

๒ . ผู้ป่วยมีอาการปวดในระดับ ๔ ร้อยละ ๘๖.๗ ระดับ ๕ ร้อยละ ๑๓.๓ หลังการรักษามีอาการปวดในระดับ ๒-๓ ร้อยละ ๒๐ หลังการรักษาพบว่า ผู้ป่วยหายปวดร้อยละ ๘๐ (ดังตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ การเปรียบเทียบระดับความปวดก่อน และหลังการรักษาของผู้ป่วยนิ้วล็อก

ระยะ อาการ	จำนวน	ระดับความปวดก่อนพบแพทย์							ระดับความปวดหลังพบแพทย์						
		๐-๑	๒-๓	๔	๕	๖-๗	๘-๙	๑๐	๐-๑	๒-๓	๔	๕	๖-๗	๘-๙	๑๐
ระยะ ๑	๓			๓					๓						
ระยะ ๒	๑๘			๑๕	๓				๑๖	๒					
ระยะ ๓	๙			๘	๑				๕	๔					
ระยะ ๔	๐														
จำนวน	๓๐			๒๖	๔				๒๔	๖					
ร้อยละ	๑๐๐			๘๖.๗	๑๓.๓				๘๐	๒๐					

๓.พบว่าผู้ป่วยหายจากอาการนิ้วล็อก ร้อยละ ๘๐ กลับเข้าสู่ระยะที่ ๑ ร้อยละ ๑๓.๓ และระยะที่ ๒ ร้อยละ ๖.๗ และไม่พบการกลับมาเป็นซ้ำในระยะเวลา ๑ ปี (ดังตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ การเปรียบเทียบข้อคลาย จำแนกตามระยะของโรคก่อนและหลังการรักษาของผู้ป่วยนิ้วล็อก

ก่อนการรักษา		หลังการรักษา				
ระยะ	จำนวนผู้ป่วย	ระยะ ๐	ระยะ ๑	ระยะ ๒	ระยะ ๓	ระยะ ๔
๑	๓	๓	-	-	-	-
๒	๑๘	๑๖	๒	-	-	-
๓	๙	๕	๒	๒	-	-
๔	๐	-	-	-	-	-
ร้อยละ	๑๐๐	๘๐	๑๓.๓	๖.๗	-	-

**หมายเหตุ

ระยะ ๐ ไม่ปวดไม่ล็อก

ระยะ ๑ ปวดงอเหยียดนิ้วได้ ไม่มีอาการสะดุด

ระยะ ๒ ปวดงอเหยียดนิ้วได้ มีอาการสะดุด

ระยะ ๓ ดัดล็อกต้อง ไม่สามารถเหยียดนิ้วได้ ใช้มืออีกข้างช่วยแกะ

ระยะ ๔ อักเสบ บวม นิ้วติดอยู่ในท่างอ ไม่สามารถเหยียดให้ตรงได้

สรุป และข้อเสนอแนะ

การรักษาผู้ป่วยที่มีภาวะนิ้วล็อก โดยการนำโบลานสานและการบริหารด้วยท่าฤๅษีดัดตน (ท่าฤๅษีดัดตนที่ประยุกต์จาก ดัดตนแก้ลมในแขน) สามารถรักษาอาการของนิ้วล็อก ระยะที่ ๑-๓ ช่วยให้ผู้ป่วยลดอาการปวดนิ้ว และทำให้กล้ามเนื้อคลายตัว ไม่พบอัตราการกลับมารักษาซ้ำในกลุ่มเป้าหมาย **แต่ยังมีข้อจำกัดใน** ผู้ป่วยบางรายไม่สามารถสวมโบลานที่สานไว้ได้ เพราะขนาดที่มีอยู่ไม่พอดีกับนิ้ว ทำให้เสียเวลาในการเตรียมโบลานใหม่ ผู้ป่วยต้องเสียเวลารอคอย แผนพัฒนาต่อเนื่องคือ จัดเตรียมโบลาน ไว้หลายขนาด เพื่อลดเวลาในการตัด และสานโบลาน ไว้ ๓ ขนาด คือ เล็ก กลาง ใหญ่ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว สอนให้คนในชุมชนสามารถสานโบลานเป็น ควคู่กับ อาชีพจักรสานที่คนในชุมชนทำอยู่ จะได้ประโยชน์หลายด้าน เช่น เมื่อจักสานปวดเมื่อยมือนิ้วจะได้ นำมาเหยียวยาดตนเองได้ และสานไว้เพื่อขายได้ และส่งเสริมการสร้างอาชีพและการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน นักเรียนโรงเรียนมัธยม ชมรมผู้สูงอายุ เนื่องจากเมืองพนัสนิคม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงได้นำผลงานไปนำเสนอกับทางเจ้าอาวาสวัดใต้ต้นลาน ต.ไร่หลักทอง จากพื้นฐานเดิมของคนพนัสนิคมที่มีอาชีพจักสาน จะทำให้สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีรายได้ และประยุกต์ภูมิปัญญาไทยมารักษาตนเองได้ ประหยัดค่าใช้จ่าย ลดผลกระทบจากการกินยาแก้ปวดลงได้ และลดอาการปวดจากอาชีพจักสานได้ และมีแผนในการนำไปสานไปใช้แทนปลอกลวดใช้ดัดนิ้วเพื่อถ่วงน้ำหนัก ที่คลินิก ศัลยกรรมกระดูกและข้อ โรงพยาบาลพนัสนิคม เพื่อลดปัญหาปลอกลวดรัดนิ้วแน่นในขณะถ่วงน้ำหนักด้วยถุงทรายทำให้เจ็บนิ้วเนื่องจากลวดไม่มีความยืดหยุ่น แต่โบลานยังไม่มี ความแข็งแรงคงทนพอในขณะเพิ่มน้ำหนักของถุงทราย

ความภาคภูมิใจ

กิจกรรมนำไปเผยแพร่มีดังนี้

วันที่ ๑๙-๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลพนัสนิคม ได้รับเชิญให้นำเสนอผลงาน นวัตกรรมโบลานบริหารนิ้วมือ ที่งานสร้างสรรค์นวัตกรรมจากสมุนไพรไทยและการแพทย์แผนไทย สู่ประเทศไทย ๔.๐. ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติแจ้งวัฒนะ จ.นนทบุรี จำนวนผู้เข้าร่วมบูท ๒๐๐ คน

วันที่ ๑๘-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลพนัสนิคม ได้รับเชิญให้นำเสนอผลงานงูจับขยับข้อ นวัตกรรมโบลานบริหารนิ้วมือ ที่งาน ๑๐๐ ปีสาธารณสุขไทยและงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติครั้งที่ ๑๕ ณ อาคารชาเลนเจอร์ ๑-๒ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี จำนวนผู้เข้าร่วมบูท ๓๕๐ คน

วันที่ ๗-๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลพนัสนิคม ได้รับเชิญให้นำเสนอผลงานวิชาการซื้อขายคลายปวดที่งานมหกรรมงานสมุนไพรภาคกลางและภาคตะวันออก ณ ศูนย์การค้าเมกา บางนา จ.สมุทรปราการ จำนวนผู้เข้าร่วมบูท ๓๐๐ คน

วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐และ๒๕๖๑ กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โรงพยาบาลพนัสนิคม ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร ให้ความรู้ เนื่องในกิจกรรม ภูมิปัญญาไทย ครูเผยแพร่ พ่อแม่ สอน ได้สอนสาธิตการสานใบลานใช้บริหารนิ้วมือแก้ปวดนิ้ว ที่โรงเรียนพนัสพิทยาคาร ให้กับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา ปีที่ ๕ จำนวน ๓๐ คน

วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ เรื่องสานใบลานบริหารนิ้วมือแก้นิ้วล็อก โครงการส่งเสริมสุขภาพชมรมผู้สูงอายุเทศบาลพนัสนิคม ณ สวนสาธารณะ อำเภอพนัสนิคม จำนวน ๔๐ คน

สอนสานใบลาน ให้กับนักศึกษาแพทย์แผนไทยที่มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อนำไปต่อยอดองค์ความรู้

เอกสารอ้างอิง

๑. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก.แนวทางเวชปฏิบัติด้านการนวดไทย .พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.๒๕๕๖
๒. เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. กายบริหารแบบไทย ท่าฤๅษีดัดตนพื้นฐาน ๑๕ ท่า.พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)๒๕๔๔
๓. ภารณี ฤกษ์เย็น, สุริยา ลือนาม, Paranee Rerkyen, R.N., M.S.N. Suriya Luenam, M.D.. การดูแลผู้ป่วยที่เป็นนิ้วล็อก. วารสารพยาบาลทหารบก ๒๕๕๗;๒: ๑๖๖-๗๒.
๔. “นิ้วล็อก” งอนิ้วไม่ได้ รักษาอย่างไรให้หายเร็ว คุณหมอมีคำตอบ [ออนไลน์][อ้างถึงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒] เข้าถึงได้จาก

https://www.phyathai.com/article_detail/๒๖๕๕/th/

นิ้วล็อก (Trigger Finger) [ออนไลน์][อ้างถึงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒] เข้าถึงได้จาก

<http://www.sikarin.com/content/detail/๑๐๖/นิ้วล็อก-trigger-finger>

เอกสารประกอบวิชา ๒๐๕๕๓๑๖ (pain scale) [ออนไลน์][อ้างถึงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒] เข้าถึงได้จาก

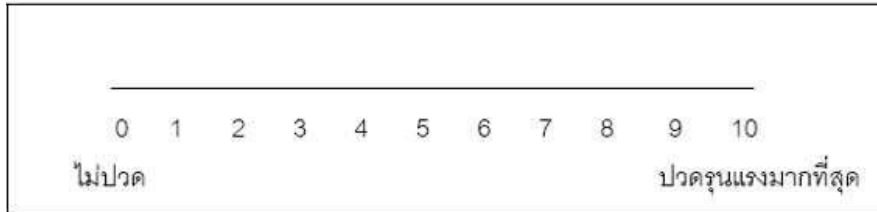
[http://www.stou.ac.th/Schools/Shs/.../เอกสารประกอบ_วิชา%๒๐๕๕๓๑๖%๒๐\(pain%๒๐scal\).docx](http://www.stou.ac.th/Schools/Shs/.../เอกสารประกอบ_วิชา%๒๐๕๕๓๑๖%๒๐(pain%๒๐scal).docx)

ภาคผนวก

คำอธิบาย (pain scal)

visual rating scales:VRS คือการวัดโดยใช้เส้นตรงยาว ๑๐ เซนติเมตรแบ่งเป็น ๑๐ ช่องๆละ ๑ เซนติเมตร ให้ผู้ป่วยทำเครื่องหมายบนเส้นตรงที่มีตัวเลขแทนค่าความรุนแรงของความปวดโดยปลายข้างหนึ่งแทนค่าด้วยเลข ๐ หมายถึง ไม่ปวดปลายอีกข้างแทนค่าด้วยเลข ๑๐ หมายถึง ปวดรุนแรงมากที่สุด ผู้ป่วยทำเครื่องหมายตรงเลขใดถือเป็นคนความปวด

ที่มา

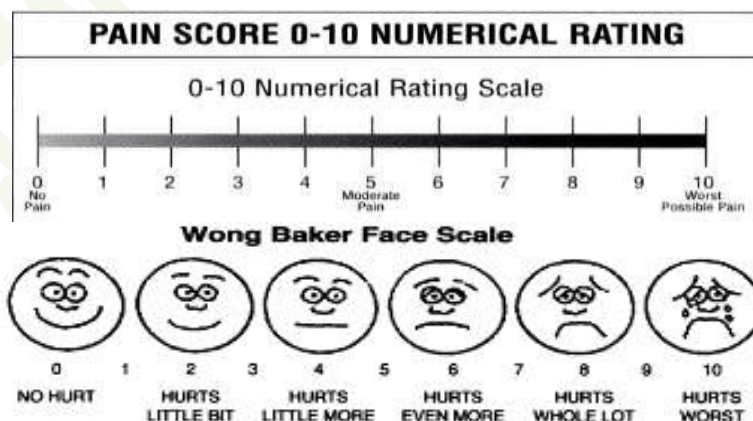
[www.stou.ac.th/Schools/Shs/.../เอกสารประกอบวิชา%๒๐๕๕๓๑๖%๒๐\(pain%๒๐scal\).docx](http://www.stou.ac.th/Schools/Shs/.../เอกสารประกอบวิชา%๒๐๕๕๓๑๖%๒๐(pain%๒๐scal).docx)

Pain Scales

ในแบบฟอร์มการซักประวัติที่ให้นักศึกษาในรายวิชา ๕๕๓๑๖ ตัว pain scales ที่เป็น visual rating scales ผู้ที่ให้คะแนนความเจ็บปวดคือผู้ป่วย มีการอธิบายให้ผู้ป่วยฟังถึงลำดับการให้คะแนนและความหมายดังนี้ ผู้ป่วยให้คะแนนความปวด(pain score)

- ๐-๑ คือ ยอมรับได้
- ๒-๓ คือ พอรำคาญ
- ๔ คือ มีอาการปวดเล็กน้อยพอทนได้
- ๕ คือ ปวดปานกลาง
- ๖-๗ คือ ปวดมากพอสมควร
- ๘-๙ คือ ปวดจนไม่อยากจะทำอะไร
- ๑๐ คือ ปวดมากที่สุด

มากกว่า ๖ ขึ้นไป ถือว่าควรได้รับการบำบัดรักษาอาจใช้ยาแก้ปวดซึ่งไม่ควรรอให้ถึง ๑๐ หรือจนผู้ป่วยบอกว่าทนไม่ไหวเพราะการรักษาความปวดแต่เนิ่นๆ เป็นวิธีการที่ถูกต้องและให้ผลดี ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

facial scales คือ การใช้รูปภาพแสดงสีหน้าบอกความรู้สึกปวด

๑. เริ่มตั้งแต่ไม่ปวดแทนด้วยภาพสีหน้ายิ้มร่ามีความสุข
๒. ปวดพอทนแทนด้วยภาพหน้านิ่งๆหรือขมวดจนถึง
๓. ปวดมากที่สุด แทนด้วยภาพใบหน้าที่มีน้ำตาไหลพราก

แผ่นพับภูมิปัญญาช่วยคลายปวดจากนิ้วล็อคด้วยใบลานและบริหารท่าฤๅษีดัดตน

สิ่งปฏิบัติ

ออกแรงดึงเข้าหาตัว จากนิ้วล็อคจนหายเจ็บให้ถือที่จุดกั้นบนข้อมือไว้ให้ตึงๆ ปล่อยลมหายใจออกพร้อมกันงอข้อมือเข้าที่เจ็บไว้ ทำซ้ำวันละ 3-4 ครั้งหรือจนหายเจ็บมือและนิ้วจนครบ ทำทั้งหมดก่อนและหลังออกกำลังกาย

โรงพยาบาลพนัสนิคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
๓๓๓ หมู่ ๖ ตำบลโคกสูง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ศูนย์บริการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
โรงพยาบาลพนัสนิคม โทร ๔๖0333-038 โทรสาร ๓๖๒

ภูมิปัญญาช่วยคลาย หายปวดจากนิ้วล็อค ด้วยใบลานและ บริหารท่าฤๅษีดัดตน

โรงพยาบาลพนัสนิคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
๓๓๓ หมู่ ๖ ตำบลโคกสูง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

โรคนิ้วล็อค

"ภาวะนิ้วล็อค เป็นหนึ่งในกลุ่มโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ เป็นภาวะที่มีสาเหตุเกิดจากการหนาตัวของเยื่อหุ้มเส้นเอ็นบริเวณฐานของนิ้วมือ ทำให้เส้นเอ็นเคลื่อนผ่านปลอกหุ้มเส้นเอ็นที่หนาขึ้นได้ด้วยความยากลำบากมีการเสียดสีทำให้เกิดอาการปวด หรือเสียดสีได้ ซึ่งกลุ่มงานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก รพ.พนัสนิคม ได้ทำใบลาน ที่มีคุณสมบัติเด่นตรงที่มีความเหนียวเรียบบาง ทนทาน มีความยืดหยุ่นได้ดี และยังเป็นดีจากธรรมชาติ ที่ไม่เป็นอันตรายต่อนิ้วมืออีกด้วย และผ่านขอพินิจกรม มีดีฉลากกระจายในหลายพื้นที่ จึงนำมาประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยจริง

วิธีใช้

นำอุปกรณ์ที่ทำขึ้นมามีขนาดที่ถูกต้อง สอดใส่ให้ถึง แล้วดึงจนกว่าจะรู้สึกตึงพอควร ปล่อยให้คลายเส้น ของขมวดเข้าจนกว่าจะคลายออกหมดใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที และเมื่อมีอาการงอออกได้ตามระดับการงอที่ข้อมือเจ็บเข้าหากันได้ แล้ว ปล่อยข้อมือให้คลาย

สวมใบลานเข้าไปในนิ้วที่ล็อกไว้ให้ตึงพอควร โดยยึดข้อมือไว้ตามข้อต่อของข้อมือให้ใหญ่ขึ้น เพื่อกันขมวดเข้ากันได้ดียิ่งขึ้น

ใช้กับใบลาน ๓๐๓๗ หรือ ๓๐๓๘ สวมใส่เวลาใช้ประมาณ ๑๐-๑๕ นาที ทำวันละ ๒ ครั้ง เช้า-เย็น

1.ถือฝ่ามือในแนวทแยงนิ้วไว้กับข้อมือ แล้วงอในแนวข้อต่อของข้อมือ

ท่าบริหาร

1.ท่าเหยียดข้อมือ

พาดข้อมือ ข้อมือเข้าที่นิ้วล็อกไปข้างหน้า ปล่อยให้ข้อมืองอเข้าที่นิ้วล็อกไว้ก่อนแล้วค่อยงอเข้าที่นิ้วล็อก

แผ่นพับสอนสานใบลานงูจับขั้วข้อ

วิธีใช้

นำอุปกรณ์ที่ทำขึ้นมามีขนาดที่ถูกต้อง สอดใส่ให้ถึง แล้วดึงจนกว่าจะรู้สึกตึงพอควร ปล่อยให้คลายเส้น ของขมวดเข้าจนกว่าจะคลายออกหมดใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที และเมื่อมีอาการงอออกได้ตามระดับการงอที่ข้อมือเจ็บเข้าหากันได้ แล้ว ปล่อยข้อมือให้คลาย

โรงพยาบาลพนัสนิคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
๓๓๓ หมู่ ๖ ตำบลโคกสูง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
ศูนย์บริการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
โรงพยาบาลพนัสนิคม โทร ๔๖0333-038 โทรสาร ๓๖๒

ภูมิปัญญาช่วยคลาย หายปวดจากนิ้วล็อค

งูจับขั้วข้อ

โรงพยาบาลพนัสนิคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
๓๓๓ หมู่ ๖ ตำบลโคกสูง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

โรคนิ้วล็อค

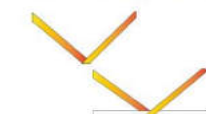
"ภาวะนิ้วล็อค เป็นหนึ่งในกลุ่มโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ เป็นภาวะที่มีสาเหตุเกิดจากการหนาตัวของเยื่อหุ้มเส้นเอ็นบริเวณฐานของนิ้วมือ ทำให้เส้นเอ็นเคลื่อนผ่านปลอกหุ้มเส้นเอ็นที่หนาขึ้นได้ด้วยความยากลำบากมีการเสียดสีทำให้เกิดอาการปวด หรือเสียดสีได้ ซึ่งกลุ่มงานแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก รพ.พนัสนิคม ได้ทำใบลาน ที่มีคุณสมบัติเด่นตรงที่มีความเหนียวเรียบบาง ทนทาน มีความยืดหยุ่นได้ดี และยังเป็นดีจากธรรมชาติ ที่ไม่เป็นอันตรายต่อนิ้วมืออีกด้วย และผ่านขอพินิจกรม มีดีฉลากกระจายในหลายพื้นที่ จึงนำมาประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยจริง

อุปกรณ์และขั้นตอนการทำ

อุปกรณ์
1.กรรไกร 2.ใบลาน

ขั้นตอนการทำ
1.ตัดใบลานให้ได้ความยาวประมาณ 70 เซนติเมตร 4 เส้น

2.นำใบลานมาสานไว้ด้วยจำนวน 2 ชั้น

3.นำใบลาน 2 ชั้น มาประกบและสอดเข้าหากันตามรูป

4.สานติดลายให้ได้ความสูงเท่ากับประมาณและจัดรูปร่างปากในแนวทแยงมุม

5.ขั้นตอนการเย็บปากใบลานด้วย 2 ด้าย

 โรงพยาบาลพนมสนิคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

ข้อคลายหายปวด

ด้วยใบลานและฤๅษีตัดตน

 โรงพยาบาลพนมสนิคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

ข้อคลายหายปวด

ด้วยใบลานและฤๅษีตัดตน

- ผู้รับผิดชอบโครงการ   นางณัฐนิชา สมบูรณ์สร้าง
    แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ
- ชื่อทีมร่วม   นายปรมินทร์ ไครตรทอง
    แพทย์แผนไทย
- หน่วยงาน   กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและทางแพทย์ทางเลือก

 บทนำ

นิ้วล็อก เป็นภาวะที่มีการอักเสบของเอ็นและปลอกหุ้มเอ็น (Tenosynovitis) ของกล้ามเนื้อที่ใช้ในการงอและเหยียดนิ้วมือโดยมีความผิดปกติของมือที่ไม่สามารถงอหรือเหยียดได้อย่างปกติ

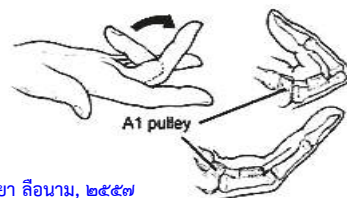

ที่มา : ภารณี ฤกษ์เย็น และสุริยา ลือนาม, ๒๕๕๗

 บทนำ

ผลกระทบ

นิ้วล็อก เป็นปัญหาที่ทำให้ผู้ป่วยทุกข์ทรมานจากความเจ็บปวดเมื่อเป็นอาจจะไม่เป็นอันตรายถึงชีวิต แต่สร้างความยากลำบากในชีวิตประจำวันมาก เนื่องจากหยาบจับอะไรได้สะดวก หากปล่อยทิ้งไว้ นิ้วอาจแข็งไม่สามารถงอหรือเหยียดขึ้นได้

ที่มา : ภารณี ฤกษ์เย็น และสุริยา ลือนาม, ๒๕๕๗

โรงพยาบาลพนมสนิคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

บทนำ

สาเหตุ

นิ้วล็อก เกิดจากการหนาตัวขึ้นของปลอกหุ้มเส้นเอ็นที่หนาขึ้น บริเวณฐานของนิ้วมือ ทำให้เส้นเอ็นเคลื่อนผ่านปลอกหุ้มเส้นเอ็นที่หนาขึ้นนี้ด้วยความยากลำบาก มีการเสียดสีทำให้เกิดอาการปวดหรือติดล็อก

โรงพยาบาลพนมสนิคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

บทนำ

นิ้วล็อก → **ปัจจัยเสี่ยง**

การถือหรือแบกของนาน
ปัญหาสุขภาพ

↓

โรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ โรคเกาต์ เบาหวาน โรคอะไมลอยด์โดซิส (Amyloidosis) และโรคการกดทับเส้นประสาทบริเวณข้อมือ เป็นหนึ่งในกลุ่มโรคออฟฟิศซินโดรม

โรงพยาบาลพนมสนิคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

บทนำ

อาการแบ่งเป็น ๔ ระยะ

ระยะที่ 1

ระยะที่ 2

ระยะที่ 3

ระยะที่ 4

นพ. สำเร็จ เนติ ศัลยศาสตร์กระดูกและข้อ, การผ่าตัดมือ [ศูนย์ออร์โธปิดิกส์](#) โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์

โรงพยาบาลพนมสนิคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

การรักษาแพทย์แผนปัจจุบัน

- ให้อาลดการปวดและยาลดการอักเสบ บวม ร่วมกับพักการใช้มือ
- การทำกายภาพบำบัด เช่น แช่น้ำอุ่น แช่พาราฟิน
- ฉีดยา Steroid เข้าปลอกหุ้มเอ็นเพื่อลดการอักเสบ
- การผ่าตัดเพื่อขยายปลอกหุ้มเอ็น
- การป้องกันการกลับเป็นซ้ำ คือ หลีกเลี่ยงกิจกรรมใช้มือเปล่าในการทำงาน บริหารนิ้วมือฝ่ามือด้วยท่างอนิ้วเหยียดนิ้วมือและพักมือเมื่อทำงานนานๆ

ที่มา : ภาวณี ฤกษ์เย็น และสุริยา ลือนาม, 2557

การรักษาแบบแพทย์แผนไทย

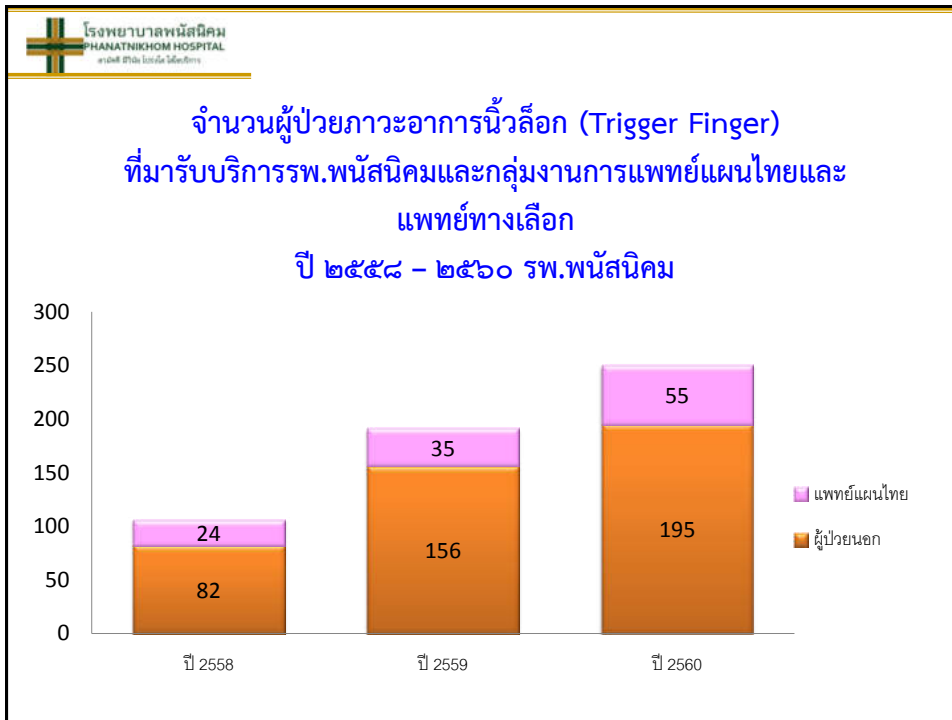
- การนวด และประคบร้อนชื้นด้วยสมุนไพร
- การออกกำลังกาย โดยการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น

ที่มา : ภาวณี ฤกษ์เย็น และสุริยา ลีอนาม, 2557

ปัญหาที่พบ

- *ผู้ป่วยมีอาการนิ้วล็อคมากขึ้น
- *พบอัตราการกลับมารักษาซ้ำที่คลินิกการแพทย์แผนไทย ร้อยละ ๒๐

โรงพยาบาลพนัสนิคม
PHANATNIKOM HOSPITAL
ศูนย์การแพทย์และทันตกรรม

การทบทวนข้อมูลทางวิชาการ
งานวิจัย

- ปี ๒๕๕๗ ศึกษาโดย นางเคลือวัลย์ สาระกุล แพทย์แผนไทย
โรงพยาบาลสนามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา นำใบลานมาสานเป็น
อุปกรณ์ในการดึงนิ้วช่วยมารักษาผู้ป่วยนิ้วล็อก จำนวน ๑๕ คน
ร่วมกับการนวด ประคบทำให้ลดอาการปวดได้ โดยไม่ต้องใช้ยา
- ทำบริหารฤาษีตัดตนที่สามารถยืดเหยียดกล้ามเนื้อแขน ข้อมือ นิ้ว
มือได้

 โรงพยาบาลพนมสนิคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์

- 01 เพื่อศึกษาการใช้ใบลานสานและทำกายบริหารฤๅษีดัดตน รักษาอาการนิ้วล็อก ลดอาการปวดนิ้ว และทำให้กล้ามเนื้อคลายตัว
- 02 ลดอัตราการกลับมารักษาซ้ำ (เป้าหมาย < ร้อยละ ๑๐)

 โรงพยาบาลพนมสนิคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

กลุ่มเป้าหมาย

 ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่คลินิกการแพทย์แผนไทยที่มีอาการ ๓ ระยะ จำนวน ๓๐ คน ได้รับการนวดรักษา และประคบสมุนไพร โดยความสมัครใจ ไม่เคยใช้ยาหรือรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบันมาก่อน

เกณฑ์การคัดออก

- ▲ บวมแดงร้อน ที่ข้อนิ้ว แขน
- ▲ มีบาดแผลที่นิ้ว

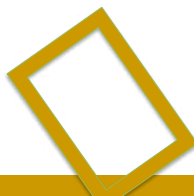

 โรงพยาบาลพนสนธิคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีหราช ๓๖๖ ตำบลโคกสูง อำเภอพนมทอน จังหวัดกาญจนบุรี

ระยะเวลาดำเนินงาน

↓

๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

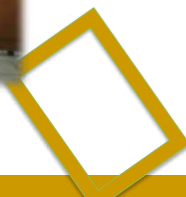

 โรงพยาบาลพนสนธิคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีหราช ๓๖๖ ตำบลโคกสูง อำเภอพนมทอน จังหวัดกาญจนบุรี

วิธีดำเนินการ

๑. รูปแบบการรักษา

- ๑.๑ แพทย์แผนไทยคัดกรองผู้ป่วยที่มีภาวะนิ้วล็อค ๓ ระยะ
- ๑.๒ แพทย์แผนไทยประเมิน วินิจฉัย ให้การรักษา
- ๑.๓ ใช้โบลานสานให้เข้ากับนิ้วของผู้ป่วย สอนการใช้
- ๑.๔ สอนทำบริหารฤาษีตัดตน
- ๑.๕.แจกแผ่นพับ
- ๑.๖.ประเมินผล

 โรงพยาบาลพนสนิมคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีหราช ถนนสีหราช

วิธีดำเนินการ

๒.จัดหาอุปกรณ์และเตรียมวัสดุ

ประสานงานกับเจ้าอาวาสวัดใต้ต้นลาน (ต.ไร่หลักทอง เป็นแห่งเดียวที่มีต้นลานในเมืองพนสนิมคม)

 โรงพยาบาลพนสนิมคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีหราช ถนนสีหราช

วิธีดำเนินการ

เตรียมสานใบลาน

เจ้าหน้าที่สานใบลานได้เพิ่มจาก ๑ คน เป็น ๒๘ คน

 โรงพยาบาลพนมสนิคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

วิธีการใช้โบลาน

๑

๒

๓

ให้ทำวันละ ๒ รอบ เช้า เย็น ทำ ๖-๑๐ ครั้ง/รอบ

 โรงพยาบาลพนมสนิคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

ท่ากายบริหารถ่าซี่ดัดตน ท่าดัดตนแก้ลมในแขน

ให้ทำวันละ ๒ รอบ เช้า เย็น ทำ ๖-๑๐ ครั้ง/รอบ

โรงพยาบาลพนสนธิคม
PHANATNIKOH HOSPITAL
ถนน ๙ มีนาคม ๒๕๖๒ อ.พนมทวน

จัดทำแผ่นพับ “ ภูมิปัญญาช่วยคลายหายปวดจากนิ้วล็อกด้วยใบลานและบริหารท่าฤๅษีดัดตน ” ไปศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม

ปัญหา
อาการนิ้วล็อกอาจเกิดจากนิ้วที่ติดต่อกันหรือกระดูกงอกบริเวณข้อนิ้วที่ผิดปกติ ทำให้เคลื่อนไหวข้อนิ้วได้ยากลำบาก ผู้ป่วยมักมีอาการเจ็บปวดและบวมบริเวณนิ้วที่ล็อก

ภูมิปัญญาช่วยคลายหายปวดจากนิ้วล็อกด้วยใบลานและบริหารท่าฤๅษีดัดตน

โรงพยาบาลพนสนธิคม
PHANATNIKOH HOSPITAL
www.pnsh.com

ศูนย์บริการผู้ป่วยมีแผนกต่าง ๆ มากมาย โทรสาร ๐๓๖-๖๒๒๒๒-๖๖๖๖๖๖

วิธีใช้
" ฤๅษีดัดตน " เป็นวิธีแก้อาการปวดเมื่อยตามร่างกายและคลายความตึงเครียดของกล้ามเนื้อและเส้นเอ็นที่ตึงตัวเกินไป โดยเฉพาะบริเวณคอและไหล่ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสุขภาพของทุกคน ผู้ป่วยสามารถใช้วิธีนี้เพื่อคลายความตึงตัวของกล้ามเนื้อและเส้นเอ็นที่ตึงตัวเกินไป และช่วยเพิ่มการไหลเวียนของเลือดในบริเวณที่ปวดได้

วิธีใช้
ผู้ป่วยที่มีอาการนิ้วล็อกควรใช้วิธีนี้ก่อนรับประทานอาหารและก่อนนอน โดยทำซ้ำ ๓-๕ ครั้งต่อวัน การออกกำลังกายที่เหมาะสมจะช่วยลดอาการนิ้วล็อกได้

ข้อควรระวัง
ผู้ป่วยที่มีอาการนิ้วล็อกควรใช้วิธีนี้ก่อนรับประทานอาหารและก่อนนอน โดยทำซ้ำ ๓-๕ ครั้งต่อวัน การออกกำลังกายที่เหมาะสมจะช่วยลดอาการนิ้วล็อกได้

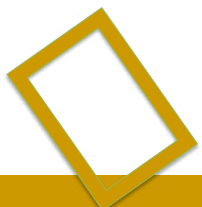

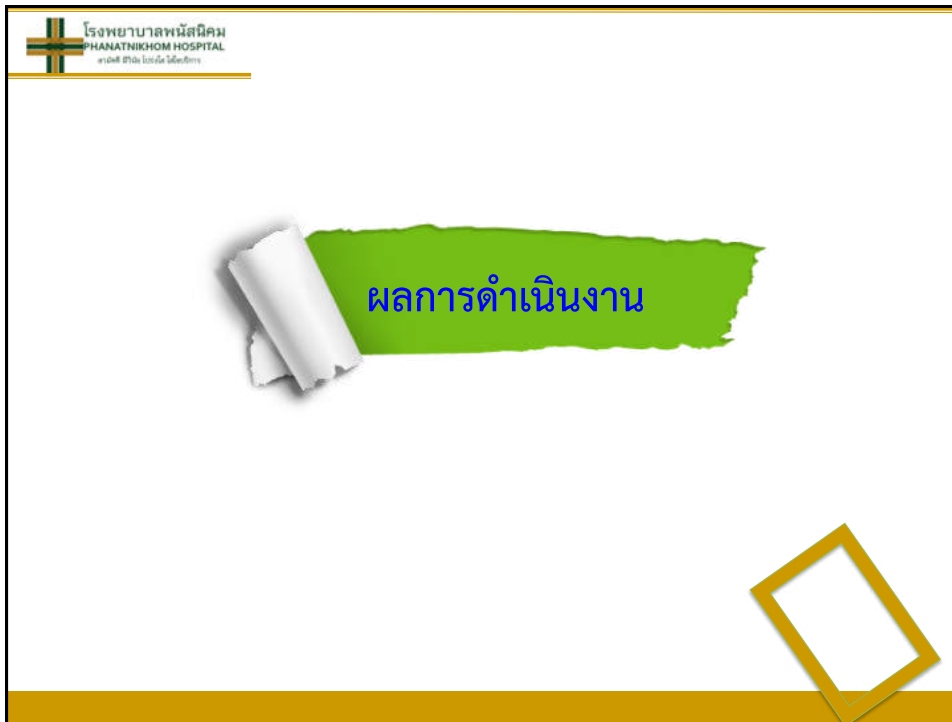

โรงพยาบาลพนสนธิคม
PHANATNIKOH HOSPITAL
ถนน ๙ มีนาคม ๒๕๖๒ อ.พนมทวน

การประเมินผล

๑. นัดติดตามอาการ ๒ ครั้ง/สัปดาห์ ภายใน ๑ เดือน ประเมินผลสัปดาห์ที่ ๔ โดยใช้ Pain scale ก่อน-หลัง

๒. กรณีที่อาการไม่ดีขึ้น ส่งต่อปรึกษาแพทย์แผนปัจจุบัน

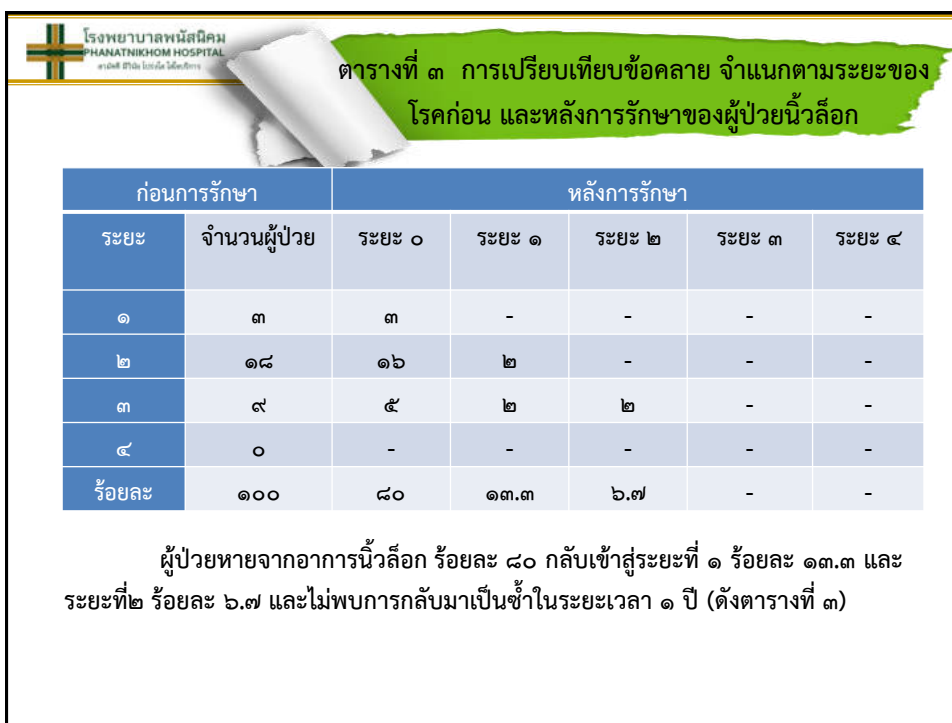

โรงพยาบาลพนมสนิคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
ถนนศรีเชียงใหม่ 10000 เชียงใหม่

ตารางที่ ๑ จำนวน และร้อยละ ผู้ป่วยที่มีภาวะนิ้วล็อก
จำแนกตามเพศ และอาการของโรค

ช่วงอายุ	เพศ		ร้อยละ	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒	ระยะที่ ๓	ระยะที่ ๔
	ชาย	หญิง					
๐-๒๐ ปี	-	-	-	-	-	-	-
๒๑-๓๐ ปี	๑	๑	๖.๗	-	๑	๑	-
๓๑-๔๐ ปี	-	๒	๖.๗	-	๒	๐	-
๔๑-๕๐ ปี	๔	๔	๒๖.๖	๑	๕	๒	-
๕๑-๖๐ ปี	๕	๗	๔๐	๑	๗	๔	-
๖๑ปีขึ้นไป	๔	๒	๒๐	๑	๓	๒	-
จำนวน	๑๒	๑๘	๓๐	๓	๑๘	๙	๐
ร้อยละ	๔๐	๖๐	๑๐๐	๑๐	๖๐	๓๐	๐

ผู้ป่วยที่มีภาวะนิ้วล็อก จำนวน ๓๐ รายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ ๖๐ (๑๘ ราย) รองลงมา คือ เพศชาย ร้อยละ ๔๐ (๑๒ ราย) พบในกลุ่มอายุเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ กลุ่มอายุ ๕๑-๖๐ ปี ร้อยละ ๔๐ (๑๒ ราย) รองลงมา กลุ่มอายุ ๔๑-๕๐ ปี ร้อยละ ๒๖.๖ (๗ ราย) รองลงมา กลุ่มอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๒๐ (๖ ราย) รองลงมา กลุ่มอายุ ๒๑-๓๐ ปี (๒ ราย) และ ๓๑-๔๐ ปี (๒ ราย) ร้อยละ ๖.๗ อาการของโรคเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ระยะ ๒ ร้อยละ ๖๐ (๑๘ ราย) ระยะ ๓ ร้อยละ ๓๐ (๙ ราย) ระยะ ๑ ร้อยละ ๑๐ (๓ ราย) (ดังตารางที่ ๑)

โรงพยาบาลพนมสนิคม
 PHANATNIKOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

การเผยแพร่

วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ และ ๒๕๖๑ ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร ให้ความรู้
 เนื่องในกิจกรรม ภูมิปัญญาไทย ครูเผยแพร่ พ่อแม่สอน ได้สอนสาธิตการสานโบลาน
 ใช้บริหารนิ้วมือแก้ปวดนิ้ว ที่โรงเรียนพนมสพิทยาคาร ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 ปีที่ ๕ จำนวน ๓๐ คน

โรงพยาบาลพนมสนิคม
 PHANATNIKOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพฯ

การเผยแพร่

วันที่ ๑๙-๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่งานสร้างสรรค์นวัตกรรมจากสมุนไพรไทยและ
 การแพทย์แผนไทย สู่ประเทศไทย ๔.๐ ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ
 แจ้งวัฒนะ จ.นนทบุรี จำนวนผู้เข้าร่วมบุท ๒๐๐ คน

โรงพยาบาลพนสนิคคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีหราช ๒๒๖-๒๒๗

การเผยแพร่

วันที่ ๑๘-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ นำเสนอผลงาน นวัตกรรมโบลานบริหารนิ้ว
 มือ ที่งาน ๑๐๐ ปีสาธารณสุขไทยและงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติครั้งที่ ๑๕ ณ
 อาคารชาเลนเจอร์ ๑-๒ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพค เมืองทองธานี จังหวัด
 นนทบุรี จำนวนผู้เข้าร่วมบูท ๓๕๐ คน

โรงพยาบาลพนสนิคคม
PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีหราช ๒๒๖-๒๒๗

การเผยแพร่

วันที่ ๗-๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์
 ทางเลือก โรงพยาบาลพนสนิคคม ได้รับเชิญให้นำเสนอผลงานวิชาการซื้อขายคลายปวด
 ด้วยโบลานที่งานมหกรรมงานสมุนไพรภาคกลางและภาคตะวันออก ณ ศูนย์การค้าเมกา
 บางนา จ.สมุทรปราการ จำนวนผู้เข้าร่วมบูท ๓๐๐ คน

โรงพยาบาลพนสนิมคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพมหานคร

การเผยแพร่

สอนสถานโบลาน ให้กับนักศึกษาแพทย์แผนไทย
 ที่มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

โรงพยาบาลพนสนิมคม
 PHANATNIKHOM HOSPITAL
 ถนนสีลม เขตบางมด กรุงเทพมหานคร

การเผยแพร่

วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร ให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ
 เรื่องสถานโบลานบริหารนิ้วมือแก่นิ้วล็อก โครงการส่งเสริมสุขภาพชมรมผู้สูงอายุเทศบาล
 พนสนิมคม ณ สวนสาธารณะ อำเภอบ้านสนิมคม จำนวน ๔๐ คน

 สรุป

- การรักษาผู้ป่วยที่มีภาวะนิ้วล็อก โดยการนำโบลานสานและการบริหารด้วยท่าฤๅษีดัดตน สามารถรักษาอาการของนิ้วล็อก ระยะที่ ๑-๓ ช่วยให้ผู้ป่วยลดอาการปวดนิ้ว และทำให้กล้ามเนื้อคลายตัว
- ลดอัตราการกลับมารักษาซ้ำในกลุ่มผู้ป่วยภาวะนิ้วล็อก จากร้อยละ ๒๐ เหลือ ร้อยละ ๐ ไม่พบการกลับมาเป็นซ้ำใน ๑ ปี

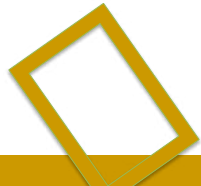

 ปัญหาที่พบ/การแก้ปัญหา

๑. ผู้ป่วยบางรายไม่สามารถสวมโบลานที่สานไว้ได้ เพราะขนาดที่มีอยู่ไม่พอดีกับนิ้ว ทำให้เสียเวลาในการเตรียมโบลานใหม่ ผู้ป่วยต้องเสียเวลารอคอยแผนพัฒนาต่อเนื่องจาก จัดเตรียมโบลาน ไว้หลายขนาด เพื่อลดเวลาในการตัดและสานโบลานไว้ ๓ ขนาด คือ เล็ก กลางใหญ่ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว

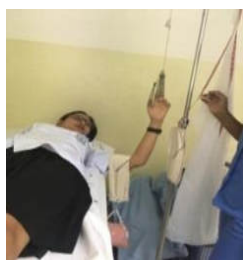
ข้อเสนอแนะ

๒. ส่งเสริมการสร้างอาชีพและการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน นักเรียนโรงเรียนมัธยม ชมรมผู้สูงอายุ เนื่องจากเมืองพนสนิคม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงได้นำผลงานไปนำเสนอกับทางเจ้าอาวาสวัดใต้ต้นลาน ต.ไร่หลักทอง จากพื้นฐานเดิมของคนพนสนิคมมีอาชีพจักสาน สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีรายได้ และประยุกต์ภูมิปัญญาไทยมารักษาตนเองได้ ประหยัดค่าใช้จ่าย ลดผลกระทบจากการกินยาแก้ปวดลงได้ และลดอาการปวดนี้จากการจักสานได้

ข้อเสนอแนะ

๓. นำไปลานไปใช้แทนปลอกกดใช้ดึงนิ้วเพื่อถ่วงน้ำหนัก ที่คลินิก ศัลยกรรมกระดูกและข้อ โรงพยาบาลพนสนิคม เพื่อลดปัญหาปลอกกดรัดนิ้วแน่นในขณะถ่วงน้ำหนักด้วยถุงทรายทำให้เจ็บนิ้วเนื่องจากกดไม่มีความยืดหยุ่น แต่โบลานยังไม่มี ความแข็งแรงคงทนพอในขณะที่เพิ่มขนาดน้ำหนักของถุงทราย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ได้ถูกคัดเลือกนำเสนอในระดับประเทศ

ในการจัดนิทรรศการประชาชนให้ความสนใจมาก

ทึ่ง!! ใช้ "โบราณ" ประดิษฐ์ อุปกรณ์รักษา "นิ้วล็อก"

เผยแพร่: 19 ธ.ค. 2560 13:53 ปรับปรุง:
19 ธ.ค. 2560 15:19 โดย: MGR Online

- เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ที่ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ นพ.เกียรติภูมิ วงศ์รจิต อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กล่าวในการเปิดงาน "สร้างสรรค์นวัตกรรมจากสมุนไพรไทยและการแพทย์แผนไทย สู่ประเทศไทย ๔.๐" ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๙-๒๐ ธันวาคม ว่า วัตถุประสงค์ของการจัดงานครั้งนี้เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระตุ้น และจัดแสดงผลงานสร้างสรรค์และนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย การจัดบริการการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก ตอบสนองนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ๔.๐ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน เป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพ ซึ่งภายในงานมีการให้คำปรึกษา การสาธิต การบรรยายวิชาการสู่การพัฒนาต่อยอดการรักษา ๔ กลุ่มโรค ได้แก่ โรคภูมิแพ้ทางเดินหายใจส่วนต้น โรคข้อเข่าเสื่อม โรคสะกดเงิน และโรคออฟฟิศซินโดรม และยังมีนวัตกรรมภูมิปัญญาไทยอีกมากมาย
- น.ส.จิตร์นิญาณ์ จิตติปัญญรัตน์ แพทย์แผนไทย โรงพยาบาลพนัสนิคม จ.ชลบุรี กล่าวถึงนวัตกรรม "งูจับขยับข้อ" ในการรักษาโรคนิ้วล็อก ว่า โรคนิ้วล็อก หรือภาวะปลอกหุ้มเอ็นอักเสบ เป็นหนึ่งในกลุ่มโรคออฟฟิศซินโดรม เป็นภาวะที่มีสาเหตุเกิดจากการหนาตัวขึ้นของปลอกหุ้มเอ็นบริเวณฐานนิ้วมือ ทำให้เส้นเอ็นเคลื่อนผ่านปลอกหุ้มเอ็นที่หนาขึ้นด้วยความลำบาก มีการเสียดสี ทำให้เกิดการปวดหรือติดล็อกได้ สำหรับนวัตกรรมงูจับขยับข้อ หรือนวัตกรรมโบราณบริหารนิ้วมือ เป็นการนำเอาโบราณ ซึ่งหาได้มากในอำเภอพนัสนิคม มาสานโซ่เงินมีลักษณะเป็นปลอก เพื่อนำมาหุ้มนิ้วมือเพื่อช่วยในการบริหารและลดปัญหาภาวะนิ้วล็อกหรืออาการปวดนิ้วได้
- "คุณสมบัติเด่นของโบราณคือ มีความเหนียว เรียบบาง ทนทาน มีความยืดหยุ่นได้ดี และยังเป็นวัสดุจากธรรมชาติที่ไม่เป็นอันตรายต่อนิ้วมือ ดังนั้น เมื่อนำมาสานจนเป็นปลอกหุ้มนิ้วมือที่มีขนาดเท่ากับนิ้วมือของผู้ที่มีปัญหา เมื่อใช้งานให้นำอุปกรณ์ดังกล่าวมาหุ้มนิ้วล็อก แล้วดึงยืดให้ตึง นับ ๑-๓ แล้วปล่อย ซึ่งจะเป็นการช่วยดึงยืดเส้นเอ็น และจะสังเกตเห็นได้ว่านิ้วจะมีอาการกระตุกเหมือนจิ้งหะหวะหัวใจเด่น ซึ่งตรงนี้เกิดจากคุณสมบัติของโบราณที่ติดติดกับนิ้ว จะช่วยเพิ่มการไหลเวียนของเลือดเข้าในนิ้วมือมีส่วนที่มีปัญหา โดยรอกจนกว่าจิ้งหะหวะเด่นที่นิ้วจะเบาและหายไปประมาณ ๑๐-๑๕ นาที และเมื่อต้องการจะถอดออกก็สามารถดึงอุปกรณ์แก่นิ้วล็อกเข้าหาโคนนิ้วแล้วค่อยถอดออก" น.ส.จิตร์นิญาณ์ กล่าว

โรงพยาบาลพนมสนิคม
PHANATNIKOM HOSPITAL
ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ

เกิดนวัตกรรม

ไบลานถัก ๔ สี

- ง่ายต่อการเรียนการสอน

ก่อน

หลัง

